

DUCHOVNÉ

OZVENY

ročník XIV.

Január

2011

Mesačník farnosti sv. Martina z Tours

Suchá nad Parnou, Košolná, Zvončín

číslo 1

Pevný základ

Milí farníci, práve sa skončil rok 2010 a začína nový kalendárny rok. Tak to v živote býva, neustále čosi končí, zaniká a niečo iné prichádza, vzniká. A predsa svet nie je úplne relatívny, prechodný. Existujú skutočnosti, ktoré sú stále, trvalé. Boh a pravdy viery boli, sú a budú nemenné. Na tomto pevnom základe stavajme svoj život ako múdry staviteľ, ktorý buduje svoj dom na skale.

Začínajúci rok je chvíľou, kedy si mnohí dávajú predsavzatia. Každý kresťan by si mal dať predsavzatie napraviť svoj život

podľa Božej vôle pri každej svätej spovedi, ba aj každý jeden deň. Ale aj novoročné predsavzatie nám môže pomôcť stvárať v nás Boží obraz, na ktorý sme boli stvorení. Aké predsavzatie si dať, čo si teda priať do nového roka, aby bol skutočne šťastný? Pomôžem si slovami modlitby: Bože, daj mi trpezlivosť a spokojnosť s vecami, ktoré nemôžem zmeniť; daj mi odvahu a silu zmeniť veci, ktoré môžem zmeniť, no daj mi múdrosť, aby som vedel odlíšiť jedny od druhých.

Peter Škultéty

Z minulosti farnosti Suchá nad Parnou

REHOLE V SUCHEJ NAD PARNOU

1. Rímska únia Rádu sv. Uršule – uršulínky

V Suchej nad Parnou, na Trnavských vrchoch mali svoj kláštor sestry Rímskej únie rádu sv. Uršule (uršulínky), patriaci k trnavskému kláštoru. Podľa výpisu z pozemkovej knihy to bolo v roku 1912 predstavená rehole sr. Jozefína Šlosárová, OSU (niekde ako Schlosárová) odkúpila vilu od J. Kanoviča so 4 jutrami pozemku. Táto osamele stojaca budova na vršku sa dobre hodila pre choré rehoľníčky i pre odpočinok.

Kanovičova vila

Hoci sa vila zväčšila prístavbou o jedáleň a kuchyňu v roku 1923 a roku 1928 nad nimi pristavili dve spálne s veľkou kaplnkou, sa ukázala primalou. Preto odtiaľ odišli a kláštor v apríli 1931 predali spasiteľkám.

Kláštor uršulínok v roku 1941

Uršulínky sa do Suchej vrátili, tentoraz do Ružovej doliny a to roku 1941, keď 21. apríla 1941 od Michala Gajdošíka z Dobrej Vody kúpili asi 5 honov (hon = 3783 m²) pozemku. Už 6. novembra 1941 mali stavbu letoviska v Suchej dokončenú a 7. decembra 1941 slávnostne kaplnku požehnal a odsľúžil prvú sv. omšu trnavský kanonik Jozef Straka. V apríli 1942 sestry vysadili 150 ovocných stromkov, niekoľko líp a topoľov a v júli postavili chlievy, ktoré urobil Michal Halaksa z Košolnej. Na ich pozemku sa nachádzala aj Čapkovičova vila, ktorú k 4. máju 1948 opravili. No dlho sa z nej sestry netešili lebo už 12. novembra 1948 im ju

obsadili. Vilu nakoniec v roku 1985 aj s hospodárskou časťou zbúrali.

V kláštore sestry prežili aj príchod frontu 1. apríla 1945. Boli to pre ne krušné chvíle. 4. apríla odišlo 13 sestier aj s P. Karolom Hidvéghym, SJ (1872 – 1959), duchovným správcom sestier, pretože v kláštore sa ubytovalo vojsko, a pobyt pre rehoľné sestry bol nebezpečný. Urobili to však až na rozkaz P. Hidvéghyho, SJ, ktorý odchod urýchlil tak, že si niektoré sestry stihli vziať len najpotrebnejšie veci. Do Trnavy sa vybrali pešo a išli v sprievode rodiny Dr. Viršila, ktorá v kláštore prebdela celú noc. Okrem potravín a iných vecí nechali v Suchej aj 2 kravy, 14 sviňa a do 30 kusov hydiny. To všetko im sovietski vojaci vzali.

Niektoré sestry sa vrátili až 13. apríla pre veci, ktoré si tam nechali. Keďže aj v Trnave vzali dvoch koňov periny a potrebné veci podovážali 14. a 16. apríla na vozíku a káre. 18. apríla dovezli už na sovietskych autách matrace a posteľe, ktoré požičali sestry pre náčelníčku školu na starej budove.

Tento rok – 1945 – dostali dve sestričky – učiteľky dekréty na vyučovanie v škole v Suchej nad Parnou. Po skončení vojny rehoľné školy a internáty boli poštátnené. Ministerstvo školstva 28. júna 1950 zrušilo pracovný pomer so všetkými vyučujúcimi rehoľníčkami.

Po noci z 13. na 14. apríla 1950 boli vysťahované mužské rehole zo svojich kláštorov a internované v niekoľkých zberných domoch. Keďže z jezuitskej vily vyviezli aj jezuitov sestry predpokladali, že to isté čaká aj ich. Dve sestry preto každú noc, dolu v hospodárskej budove dávali pozor, či nejdú autá aj pre nich. V roku 1950 mala komunita 6 sestier.

Ku koncu školského roka 1949/1950 v júni dostali všetky rehoľné učiteľky

výpoveď zo školskej služby. Dôvod? *"Zákon o základnej úprave jednotného školstva z 21. IV. 1948 v ustanovení §2 ukladá učiteľom vychovávať národné a politicky uvedomelých občanov ľudovodemokratického štátu, statočných obrancov vlasti a oddaných zástancov pracujúceho ľudu a socializmu. Keďže tieto vychovávateľské úlohy neplníte, Vaše prepustenie z učiteľskej služby je v záujme socialistickej výchovy mládeže nevyhnutné..."*

Dňa 28. augusta 1950 boli všetky predstavené ženských rehôľ pozvané na Štátny úrad pre veci cirkevné v Bratislave. Tam im oznámili, že v najbližších dňoch budú všetky sestry premiestnené do sústredovacích domov. Mohli si vziať iba najnutnejšie veci, všetko ostatné pripadlo štátu.

Do obklúčeného kláštora prišla 29. augusta 1950 Štátna bezpečnosť. Predstavenej sr. Karole Stolárikovej odovzdali spis z Povereníctva a žiadali, aby ho prečítala sestrám. Bolo tam: „Po dohode s Vašou provinciálnou predstavenou, sa nariaďuje vyvezenie sestier uršulínok zo Suchej nad Parnou“. Nebolo tam udané, kde sa majú sestry vyviešť. Sestry prijali toto oznámenie, lebo sa predpokladalo, že je to urobené so súhlasom provinciálnej predstavenej, ktorá práve bola v Bratislave na jednaní. To však nebola pravda, lebo predstavená o tom nevedela, ba ani nedala k tomu súhlas.

Sestry odviezli nákladným autom do Modry, kde bol zriadený jeden z mnohých sústredovacích táborov. Sestry si mohli vziať len najpotrebnejšie veci do jedného kufra, matrace a periny. Kňaz, ktorý bol v kláštore odniesol Najsvätejšiu sviatosť do kostola v dedine a po odchode sestier ostal v budove.

V tábore v Modre potom chodili na prácu – na repu, tabak, prípadne „doma“ šili nemocničnú bielizeň. Po roku boli potom odvezené do Čiech (Tanvald, Broumov, Černíkov...).

Kláštor štát po vystáňovaní sestier v roku 1950, „zabral“ pre svoje ciele. Po istých stavebných úpravách v lete 1953 zriadili v budove liečebňu TBC s 95 posteľami ako časť trnavskej nemocnice. Zároveň v budove bola v budove umiestnená poradňa pre matky, deti a kojencov. Raz týždenne potom sem chodieval lekár.

Po „nežnej revolúcii“ v 17. novembri 1989 bol na základe reštitúcií z roku 1990 schválený zákon o navrátení cirkevného majetku, čo sa týkalo aj uršulínskeho kláštora. Nakoľko budova slúžila zdravotníctvu, podľa zákona bola uvoľnená po desiatich rokoch. Trnavská nemocnica prepustila dom uršulínok o 2 roky skoršie, 2. februára 1998. Po

presťahovaní pľúcného oddelenia do Trnavy, sa mohlo začať z rekonštrukciou a opravou budovy a 10. novembra 1998 prišli prvé 38 uršulínky z Kostolnej – Záriečia. Prvou predstavenou bola sr. Alfonza Hurková, OSU. Kláštor teraz slúži hlavne starším a chorým rádovým sestrám. V kláštore sa nachádza aj kaplnka sv. Jozefa, ktorá slúži aj pre veriacich Suchovskej farnosti.

Okrem kaplnky sa v priestore kláštora nachádza **Lurdská jaskyňa**, ktorá bola postavená z príležitosti 150. výročia lurdských zjavení. Lurdsú jaskyňu požehnal 23. mája 2008 pomocný trnavský biskup Ján Orosch. Posviacky lurdskej jaskyne sa zúčastnili nielen veriaci zo suchovskej farnosti, ale aj veriaci z okolitých farností a tiež aj viacerí kňazi z okolitých farností.

Zdroj:

KOLPÁK, J., RADVÁNYI, H.: Príspevok k dejinám farnosti Suchá nad Parnou, strojopis 1998.

KRONIKA KLÁŠTORA URŠULÍNOK V TRNAVE 1932 – 1949.

KRONIKA OBCE SUCHÁ NAD PARNOU OD ROKU 1973.

PAMÄTNÁ KNIHA OBCE SUCHEJ NAD PARNOU

Pamätník 400 ročného jubilea rehole svätej Uršuly 1538 – 1935; Tlačou knihtlačiarne Spolku Sv. Vojtecha v Trnave, 1935.

Výpis z pozemkovej knihy

Foto: Peter Spusta
zo súkromných zbierok

PhDr. Štefan Hanakovič

Narodil sa v Košolnej 20. augusta 1931 ako piate dieťa v šesťčlennej chudobnej rodine. Vyrastal v pokojnom prostredí, v ktorom dominovala modlitba, poslušnosť, úcta k rodičom a k starším ľuďom vôbec, osobitne k miestnym kňazom a učiteľom. Pretože otec bol národníkom, prípadne aj robotníkom, a ostatné okolité rodiny boli roľnícke, jeho rodina žila skromne, takže od malička si vážil a starostlivo opatroval každý kúsok chleba, odev, knihy i hračky.

Do školy, ktorá bola takmer oproti domu, chodil veľmi rád. Učenie mu nerobilo nijaké problémy. Na vysvedčení mával iba jednotky. Často vystupoval na akadémiách, aj individuálne, aj v kolektíve. Prednášal básne, recitácie i spieval. Od druhého ročníka aj v spevokole starších žiakov. Spievať sa naučil od mamy, ktorá doma často spievala adventné, vianočné, pôstne a iné piesne; lásku k hudbe získal po otcovi.

Aj p. farár, aj p. kaplán, ale aj riaditeľ školy odporúčali rodičom, aby ho po skončení 4. ročníka dali do gymnázia. Prekážkou boli financie. V polovici 6. ročníka p. riaditeľ, ktorý pochádzal z dediny z okolia Šaštína, odporúčal mame, aby ho dala študovať k saleziánom, kde mali chudobní žiaci zľavu. Po absolvovaní prijímacieho pohovoru počas svätodušnej púte bol prijatý a do gymnázia nastúpil v septembri 1943. Tu s vyznamenaním vyštudoval päť tried. Okrem štúdií sa venoval hudbe (harmónium, krídlovka, husle), účinkoval v dychovej hudbe,

v orchestri, v spevokole, v operetách, v divadlách, recitoval a občas mal aj prednášky, bol predsedom žiackych krúžkov, začal písať do žiackeho časopisu, venoval sa matematickým súťažiam atď. Toto obdobie mimoriadne a natrvalo ovplyvnilo jeho ďalší život. A to nielen po obsahovej, vedomostnej a činnostnej stránke, ale najmä v duchovnej orientácii.

Prihlásil sa do saleziánskeho noviciátu. Po roku nastúpil do filozofického študentátu a zároveň pokračoval v štúdiu v 6. gymnaziálnej triede. V apríli roku 1950, počas „barbarskej noci“ sa spolu s ďalšími dostal do Podolínea. Odtiaľ na politickú prevýchovu do Kostolnej, potom na dvojmesačnú brigádu na Priehrade mládeže. V septembri mohol odísť študovať na gymnázium. Pre „socialistické“ podmienky na škole, odmietol nastúpiť, ale na jeden rok sa zamestnal, aby si ako brigádnik zarobil peniaze na štúdiá, zároveň si na Povereníctve školstva vybavil povolenie študovať privátne. Ako privatista zmaturoval v r. 1952 na gymnázium v Galante.

Počas týchto „gymnaziálnych“ štúdií v Košolnej nacvičoval divadelné hry, napriek kontrole aj s náboženskou tematikou. Pre tento súbor začal písať malé scény. Písal básne a články a napísal aj rozprávkové pásma pre deti, ktoré odvyšiel rozhlas aj v reprízach. Ďalej založil dievčenský, neskôr aj štvorhlasný spevokol, pre ktorý upravoval viaceré piesne. Tento potom rozšíril aj členov zo Suchej, takže pri slávnostnejších príležitostiach

účinkoval vo farskom kostole. Okrem toho hrával na krídlovke v suchovskej dychovej hudbe.

Ihneď po maturite sa prihlásil na Filozofickú fakultu Komenského univerzity v Bratislave. Prijali ho na pomocné historické vedy, špeciálne na knihovnícke štúdium.

V júni toho istého roku sa stal organistom v Dlhej, kde sa práve uprázdnilo miesto. Nebolo to však zamestnanie. Aj tu hneď založil dievčenský a čoskoro aj štvorhlasný spevokol. Aj tu režíroval viaceré divadelné hry a pásmo. A to počas celých vysokoškolských štúdií.

Tu treba poznamenať, že počas týchto rokov neprestal udržiavať kontakty s bývalými spolužiakmi a s predstavenými s tým, že sa pripravoval na prechod hraníc, aby mohol pokračovať v teologickom štúdiu. Pretože jeden z predchádzajúcich pokusov prechodu hraníc sa nepodaril, kontakty sa prerušili a neobnovili sa ani počas jeho vysokoškolských štúdií. Ako viacerí iní, aj on sa rozhodol založiť si rodinu. Oženil sa s Rozáliou Izakovičovou, sestrou saleziána Jozefa.

Počas štúdií ho prednášajúci z Matice slovenskej prehovárali, aby odriekol ponúkané miesta v Bratislave. Napokon súhlasil a do zamestnania tejto inštitúcie nastúpil už počas diplomového ročníka. Po troch rokoch sa do Martina presťahoval aj s rodinou a v Matici slovenskej odpracoval 38 rokov. Pracoval v knižnici, v bibliografii, vo výskume, ako redaktor zborníkov i odborného časopisu, prednášal, organizoval semináre, konferencie a odpublikoval mnohé odborné články a niekoľko odborných publikácií.

Po páde komunistického režimu, keď sa chystal do dôchodku, ho zvolili za tajomníka Matice slovenskej a v roku 1992 sa stal jej správcom. Pre viaceré

pokusy odvolať ho z tejto funkcie, zrejme aj preto, že ho počas totalitného režimu stále sledovali, čo pokračovalo aj po roku 1990, pretože sa hlásil k Jozefovi Cígerovi - Hronskému, ktorého v tom čase ešte mnohí stále považovali za fašistu, sa rozhodol podať prihlášku do konkurzu na miesto riaditeľa Spolku sv. Vojtecha v Trnave.

Na miesto riaditeľa nastúpil v apríli 1993. Na tomto poste sa usiloval o to, aby sa táto historická inštitúcia čo najplnšie zapojila do obnovenia duchovného života, a to nielen rozšírením členskej základne, ale predovšetkým tak, aby sa členovia stali svedkami praktického kresťanského života, aby sa ich aktivita prejavila aj v živote farností, v činnosti mládeže a mladých rodín. Na to mala slúžiť aj edičná činnosť, zameraná na aktuálne témy, vrátane Katolíckych novín a ďalších periodík, a napokon aj usporadúvanie odborných seminárov a konferencií, aj s medzinárodnou účasťou, ďalej prednášok na aktuálne témy, ktoré sa spravidla spájali s výstavami alebo odhaľovaním pamätných tabúl, prípadne aj krátkymi literárnymi pásmami, divadelnými scénkami, súťažami a pod., ktorými sa prezentovala aj mládež a deti. Okrem toho pri rozličných výročiach bývalých spolkových predstaviteľov sa usporadúvali jednodňové slávnosti. Na všetkých týchto podujatiach sa zúčastňoval aktívne, a to ako prednášateľ, pripravovateľ scenárov výstav, ale často aj ako autor scénok, literárnych pásiem a i. Ako prednášateľ sa zúčastnil na vedeckej konferencii venovanej Alexandrovi Rudnayovi aj v Ostrihome, aj v Trnave, a v podstatnej miere sa zaslúžil aj o to, aby sa v Považanoch, kde bol Rudnay farárom, uskutočnili oslavy s odhalením jeho busty.

Do počtu viac ako osemdesiatich podujatí, vrátane zahraničných (Poľsko,

Srbsko – Vojvodina, Chorvátsko, Maďarsko, Česko, Nemecko, Švajčiarsko, Taliansko (kde Sv. otcovi Jánovi Pavlovi II. odovzdal knižný dar vydaní SSV), sa zaradilo vrcholné podujatie trojdňových osláv 125. výročia založenia Spolku. Ich súčasťou bola vedecká konferencia o jeho histórii, význame a činnosti, výstava: Spolok sv. Vojtecha a Sväté písmo, výstava o činnosti SSV, tlačová beseda s masovokomunikačnými prostriedkami, odovzdanie pamätných medailí všetkým členom KBS a zástupcom miest a obcí, z ktorých pochádzali funkcionári SSV, odhalenie pamätnej tabule zakladateľovi SSV, A. Radlinskému a ďalším jeho významným činiteľom, ďalej divadelné pásmo o dejinách SSV, slávnostná svätá omša, na ktorej sa zúčastnili aj delegáti biskupských konferencií zo susedných štátov a zahraniční delegáti a napokon verejná manifestácia na Trojičnom námestí, kde sa k účastníkom prihovril aj prezident SR, Michal Kováč.

Počas pôsobenia v SSV niekoľkokrát navštívil všetkých biskupov Slovenska, pričom závažné problémy riešil bezprostredne s predsedami KBS, najmä snahy o obmedzenie činnosti SSV vo verejnom živote, zvlášť odobratie vydávania Katolíckych novín.

V Spolku sv. Vojtecha prijal J. E. Jozefa kardinála Tomku, prezidentov SR Michala Kováča a Rudolfa Šustera, predsedov KBS J.E. Františka Tondru a J. E. Rudolfa Baláža, veľvyslancov Chorvátska a Česka, delegáciu z Chorvátska na čele s arcibiskupom, zahraničných členov Nadácie sv. Vojtecha, v ktorej bol členom komisie pre udeľovanie medailí, členov Záchranárskeho spolku Alexandra Rudnaya z Ostrihomu, ministra kultúry SR, predstaviteľov Trnavy a viacerých miest a obcí, z ktorých pochádzali významní

funkcionári SSV, významných domácich i zahraničných predstaviteľov vedy, kultúry, spisovateľov, hercov, novinárov, predstaviteľov krajských spolkov z USA a misionárov, ktorých obdaroval liturgickými potrebami.

V edičnej činnosti sa osobne zaslúžil o vydanie viacerých publikácií, najmä o rekordné vytlačenie Katechizmu Katolíckej cirkvi. Od ukončenia redakčných prác sa kniha vytlačila za desať dní a jej stotisícový náklad sa rozpredal počas necelého týždňa. Za túto knihu SSV dostal Cenu Slovenského literárneho fondu.

Počas pôsobenia v Matici slovenskej napísal asi 600 odborných štúdií a článkov a 12 menších kníh, vrátane odborných učebníc, na seminároch, konferenciách a školeniach predniesol niekoľko desiatok odborných prednášok; počas pôsobenia v SSV napísal, vrátane prejavov, vyše 100 odborných a historických článkov. Svoju spolkovú publikačnú činnosť, už po odchode do dôchodku, ukončil dielom Dejiny Spolku svätého Vojtecha (Trnava, 2005, 430 s.) a Dr. Andrej Radlinský – kútsky farár (Kúty, 2006, 159 s.) Počas „odpočinkových“ rokov napísal okolo 30 odborných historických štúdií, článkov a predniesol viacero prednášok i slávnostných prejavov.

Ako dirigent spevokolu pri farskom kostole v Martine napísal desiatky textov k piesňam viacerých autorov, vrátane klasickej hudby, a niektoré vlastné texty aj zhudobnil.

Svoju autorskú tvorbu, ako autor a zostavovateľ, doplnil dielom Senohrad 1135 – 2010 (Senohrad, 2010, 260 s.). Napokon treba dodať, že ešte pracuje na dejinách Slovenskej národnej knižnice a pripravuje sa napísať životopis Andreja Kmeťa ako kňaza, ale aj menšie historické články.

Daj Boh šťastia tejto zemi, všetkým ľuďom v nej ...

Ďakujeme Ti, Bože, za prežitý rok 2010. Za všetko dobré i zlé, za radosť i bolesť, za úsmev i plač. Ďakujeme Ti za to, že sme ho prežili – zdraví i chorí. Prežili sme ho v nádeji, že snáď raz bude dobre.

Teraz sme v očakávaní, čo nám nový rok prinesie. Prosíme a žiadame – Daj Boh zdravia všetkým ľuďom, spokojnosť, silu a odvahu bojovať každý deň na Tvojom výslaní.

Daj nám, Bože, v novom roku – najst' si malý dôvod na úsmev. Akýkoľvek dôvod, čo nás poteší, vyvolá úsmev na tvári. Ten nám otvára brány, otvára srdcia – máme k sebe bližšie, sme k sebe pozornejší a milší. A úsmev omladzuje telo a dušu.

Prajem si, Bože, aby si nám dal do srdca mier a radosť, nech nás sprevádzajú v novom roku.

Daj nám, Bože, odhodlanie a odhodlanie kráčať celým týmto rokom za Tebou s láskou a úsmevom ! Daj Boh šťastie tejto zemi, všetkým ľuďom v nej ...“

A. Oravcová

Vážení spoluobčania,

skončilo sa volebné obdobie rokov 2006 – 2010. Vo voľbách ste rozhodli svojim hlasovaním o novej starostke obce na volebné obdobie 2010 – 2014.

Chcel by som poďakovať zamestnancom Obecného úradu v Suchej nad Parnou, Obecnému zastupiteľstvu, spoločenským organizáciám a všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom pomohli riešiť problémy obce.

Ďakujem všetkým, ktorí mi vo voľbách dali svoj hlas, ďakujem aj tým, čo prišli hlasovať. Novej starostke a novým

poslancom Obecného zastupiteľstva želim hlavne veľa zdravia, správnych rozhodnutí, aby sa im podarilo vykonať pre obec a obyvateľov čo možno najviac.

Obyvateľom obce želim do Nového roka zdravie, šťastie, aby podľa svojich možností pomohli riešiť problémy našej obce Suchá nad Parnou.

S prianím všetkého dobrého

František Oboril – bývalý starosta

december v našej farnosti

pokrstení:

- * 1. 9.2009, Daniel Heriban, Trnava
- * 11.11.2010, Adela Tollarovičová, Košolná
- * 18.12.2009, Samuel Krist, Suchá
- * 18.12.2009, Sára Kristová, Suchá
- * 18. 9.2010, Dominik Baláži, Košolná

zosnulí:

† 14. 12., Daniel Šesták, 29 r., Zvončín

DUCHOVNÉ OZVENY

Farský mesačník

Vychádza poslednú nedeľu s dátumom nasledujúceho mesiaca.

Vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Suchá nad Parnou, č. 431, PSČ 919 01. Tel.: 033 / 55 80 144.

šéfredaktor:

JCLic. Peter Škultéty, administrátor

e-mail: suchanadparnou@fara.sk

grafická úprava: Ing. Peter Spusta

e-mail: spusta8@mail.t-com.sk

www.suchanadparnou.fara.sk

náklad: 400 výtlačkov

S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave, dňa 3.8.1998, č. 2663/98

Registrácia MK SR, č. 1/2001

ISSN 1337-5849

Cena: dobrovoľný príspevok